

ו' בגימטריא עתו, לרמז שבלילי שבת הוא הזמן אשר פרוי יתן בעתו.

★ ★

בגמ': אמר רבי ח"ו פסולא איכא יתיבו ועיינו במשפחות, רבי אתי משפטיה בן אבימל ורבי חייא אתי משמעי אחי דוד.

החקרי לב (או"ח סי' יח) תמה, דבסנהדרין (צה): אמרין דכלה זרעיה דדוד ע"י עתליה ולא נשתיר רק יואש לבדו שהיה מזרע שלמה המלך, וא"כ איך יתכן שרבי היה משפטיה בן אביטל הרי ממנו לא נותר איש.

ותירין החקרי לב דצ"ל דכי קאמר דרבי משפטיה קאתי, היינו מן הנקבות ולא מן הזכרים, ובודאי כי אמרין כלה זרעיה דדוד היינו הזכרים ולא הנקבות, ועע"ש. [ועי' בכנסת הגדולה המצוין כאן בגליון הש"ס להרע"א].

★ ★

בגמ': וכ"ל בי שמשי הוה אתי לביתיה וכו'.

כתב השטמ"ק בשם תר"י: בי שמשי שבכל התלמוד לא נאמר אלא על בין השמשות של ערב שבת. אמנם האור זרוע [הל' נדה סוף סי' ש"ס] נקט דמה שאיתא דהוה אתי לביתיה בכל בי שמשי היינו בכל יום וס"ל דפליג על הא דעונת ת"ח מע"ש לע"ש.

והמגיה העיר דמה הכריח להאו"ז לפרש כן, וכתב דמדקאמר כאן דאמר רבי ינאי כפו מטתו דע"כ לא בשבת איירי דאין כפיית מטה בשבת.

★ ★

בגמ': וכ"ל בי שמשי הוה אתי לביתיה וכו' א"ל רבי ינאי כפו מטתו.

פרש"י כדת המתאבלים דחייבין בכפיית המטה.

בשו"ת טוב טעם ודעת (רביעאה סי' ת') תמה דהא "בי שמשי" הכוונה לערב שבת בין השמשות וכדאיתא בפרש"י בשבת (פו): וכן נראה לקמן (קג). בהא דכל בי שמשי הוי אתי רבי ע"ש ברש"י. וא"כ איך קאמר רבי ינאי כפו מטתו, הרי אדרבא אפילו המטות הכפויות מכבר זוקפין מן המנחה ולמעלה וכדמבואר שם בשו"ע מכ"ש שאין לכוף את

הזקופות סמוך לשבת, ודוחק לומר שכוונת "בי שמשי" אינן שוות בכל מקום.

★ ★

בגמ': רבי חנניה בן חכינאי הוה קאזיל לבי רב בשיליהי הלוליה דרשב"י א"ל איעכב ל"י עד דאתי בהדך ל"א איעכבא ל"יה.

כתב המהר"ם שיף בזה"ל: יש לראות לכאורה מה השמיענו בזה עכ"ל. וכתב הגר"ח שמואלביץ זצ"ל [שיחות מוסר] דהנה ודאי חברותא כרשב"י גדול מאד ערכה וקמ"ל דבכל זאת לא רצה רבי חנניה בן חכינאי להמתין לרשב"י אפילו ימים ספורים עד סוף ימי המשתה, ואע"ג שנסע ל"ב שנים ומה הן כמה ימים בחשבון זמן י"ב שנים, אלא שאין סכנה כסכנת האיחור, ומוטב לוותר על חבר כרשב"י ולא לאחר רגע אחד לאחר שהחליט ללכת למקום תורה. וסיים דצ"ל דמש"כ המהר"ם שיף דצריך לעיין מה השמיענו הש"ס במעשה זו היינו דלקדוש כהמהר"ם שיף היה חידוש זה פשוט בעיניו.

★ ★

בגמ': א"ל רבי ינאי כפו מטתו שא"למ"י יהודה קיים וכו'.

השבות יעקב (ח"ב סי' קי"ד) הקשה דאין כפה מטתו על פי אומדנא זו והרי קי"ל (אבהע"ז סי' יז) דאין נוהגין אבלות עד שיהא עדות מספקת להתירה להנשא לשוק, אע"ג דודאי עפ"י אומדנא כזו אין להשיאה לשוק.

וכתב השבות יעקב דדוקא בנאבד הבעל ואין אנו יודעים היכן הוא, אין אנו מתירין לה להתאבל רק כשיש עדות ברורה, משא"כ בנמצא במקום קרוב וכהיא דהכא, שאפשר להוודע הדבר בתוך ימי אבלות כאן חשש שתנשא בלי עדות ברורה דהענין עביד לגלוי.

★ ★

בגמ': כבריה דרבי, דאמר ל"יה בני מדעת קונך יש בך, מעיקרא כתיב "תביאמו ותטעמו" ולבסוף כתיב "ועשו ל"י מקדש" וכו'.

הגאון ר' שלמה קלוגר זצ"ל כותב שמוכח משם, דמאמר "ועשו לי מקדש" הוי כעין חזרה ממאמר "תביאמו" וכו'. ולפי זה י"ל, דמתחילה כשהיו ישראל יוצאי מצרים ולא